

IZVJEŠTAJ KOORDINATORICE PROGRAMSKOG PODRUČJA RESOCIJALIZACIJE I SOCIJALNE INKLUZIJE OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA

U MANDATU 2010. DO 2012. GODINA

Nakon Skupštine 10. veljače 2010. ponovno sam izabrana za slijedeći mandat od protekle dvije godine na istu funkciju koordinatorice programskog područja resocijalizacije i socijalne inkluzije osoba s duševnim smetnjama.

Stoga vam ovom prilikom želim u potpunosti prezentirati svoj opsežan angažmanradeći na povjerenoj mi funkciji u proteklom razdoblju od 2 godine. A to ću nadam se učiniti tako da vam predočim sljedeću:

LISTU AKTIVNOSTI

Uz redovito dežurstvo kad su zadani dani rada udruge pažljivo sam pratila, organizirala i osmišljavala sadržaj svih aktivnosti i druženja u udruzi. Stoga navodim sve aktivnosti koje sam organizirala i u čijoj provedbi sam predano sudjelovala. Zbog prirode bolesti članovima je teško održavati kontinuitet pa smo prinuđeni često mijenjati sadržaj događanja i aktivnosti

- 1) Organizirala sam 4 TOMAGO radionice u samoj udruzi u Medulićevoj ulici u Zagrebu sa vanjskom volonterskom suradnicom Marijom Igally. Radionice su se sastojale od izrade slika od suhog cvijeće koje smo samostalno izradili i odnijeli kućama;
- 2) Sveukupno 3 puta smo posjetili Botanički vrt, razgledali izložbu i uz jednosatno stručno vodstvo u TOMAGO radionici kao i sav materijal za potreban za izradu minijatura od suhog cvijeća koje smo isto tako ponijeli kući uz preporuku da nastavimo sa tim radom;
- 3) Bili smo na vrlo uspješnom jednodnevnom turističkom posjetu gradiću Zaprešić prema preporuci Turističke zajednice Zaprešić. Izlet je započeo putovanjem vlakom do Zaprešića, zatim je uslijedio posjet Muzeju minijatura zagorskih kuća te postavu stalne likovne kolonije. Nakon toga smo obišli dvore hrvatskog bana Josipa Jelačića kao i obnovljenu grobnicu obitelji Jelačić. Tom prilikom obišli smo i golf terene te prošetali do Konjičkog kluba Zaprešić, uz odmor smo sjedili na terasi i promatrali rasne konje. Potom smo šetnjom po Zaprešiću došli do autobusa koji nas je odveo do tada najveće robne kuće u Hrvatskoj West Gate. Razgledavali smo i vratili se u Zagreb oko 21 sat. Jako je važno napomenuti da je svatko za taj jednodnevni izlet potrošio samo 10,15 kuna, a zapravo smo se lijepo proveli;
- 4) Imali smo i proljetni izlet obljižnje podsljemensko selo Vidovec sa autobusom ZET-a koji je bio vrlo dobar, veseo i interesantan. Budući tamo stanuje naša članica ona nas je pozvala na kavu, zatim smo noseći kamp opremu postavili šator na velikoj livadi. Svatko je bio zadužen da donese svu za sebe potrebnu hranu i piće. Učili smo sami ispeći svoje

meso na roštilju. Zajednički smo ručali zatim se zabavljali, kartali, pjevali do 20 sati, kada smo na brzinu spremili našu opremu i vratili se zadovoljni kućama;

5) Imali smo lijepi izlet na Špancirfest uz posjet Varaždinskim toplicama uz besplatan prijevoz i ručak. Zatim smo autobusom otišli u barokni Varaždin gdje je bio priređen i ponuđen bogat kulturno umjetnički program npr. koncerti, razni performansi. Uz razgledavanje samog grada uspjeli smo obići i posebno uređeno Varaždinsko groblje koje se smatra posebnom hrvatskom baštinom. Odavde smo se vratili kući oko 24 sat.

Kazališta i posjeti raznim predavanjima obogatili su naš kulturni život pa ćemo pokušati nabrojiti gdje smo sve bili prisutni unazad ove dvije godine:

- 1) Gavela, 4 puta godišnje;
- 2) Hrvatsko narodno kazalište, 4 puta u dvije godine i to 2 opere i dramske predstave;
- 3) Kerempuh, 10 puta godišnje po 10 karata;
- 4) Zagrebačko kazalište mladih, jedanput;
- 5) Histrioni u Ilici, 5 puta su nam ukupno donirane repertoarne predstave;
- 6) Teatar EXIT ukupno 2 puta;
- 7) ARENA CENTAR kada smo prisustvovali spektaklu "Šetnja sa dinosaurima" i mjuziklu Novih fosila "Za dobra stara vremena".

Muzeji i društvena događanja su naše omiljene destinacije, a vrlo je važno da članovi odlaze na društvena događanja koja su namijenjena općoj populaciji jer se na taj način povećava njihova socijalna uključenost i vidljivost:

- 1) Muzej za umjetnost i obrt, 4 puta smo posjetili razne postavbe i sudjelovali na umjetničkim radionicama koje su bile jako dobro organizirane;
- 2) Muzej grada Zagreba - posjetili smo redoviti postav uz stručno vodstvo, zatim postav "Izbjeglički logori na Sinaju 1943, kao i ostavštinu popularnog pjevača Ive Robića;
- 3) Povijesni muzej uz stručno vodstvo;
- 4) Posjetili smo izložbeni prostor Klovićevi dvori i to 5 različitih postava. Posebno je bila važna izložba "Bodies Revealed" koja je obišla svijet sa naglaskom na edukativnom upoznavanju ljudskog tijela i to sa realnim organima u našem tijelu za koje smo čuli i naučili da ih imamo. Paralelni prikaz zdravih i bolesnih organa uz stručno vodstvo liječnika te edukaciju kako dolazi do raznih oboljenja. Ta izložba je posebno doprinijela našem razvoju zdravstvene kulture;
- 5) Akademija likovnih umjetnosti otvorila nam je svoja vrata na kraju akademske godine pa smo razgledali bogati opus radova mladih umjetnika i studenata. Ujedno smo i obišli restauratorski odsjek akademije u Zamenhaufovoj ulici;
- 6) Posjetili smo Lovački muzej u Nazorovoj ulici i taj postav mora svakoga ostaviti bez daha jer su sve vrste životinja koje obitavaju u našoj zemlji preparirane i prikazane kako žive na zajedničkim staništima. Uz prikazan film o hrvatskih lovištima i uz cvrkut ptica pravi melem za dušu i imaš doživljaj kao da si i sam u prirodi, a zapravo si u srcu velegrada. Tom smo prigodom imali također stručno vodstvo;
- 7) Posjetili smo i Zoološki vrt u Maksimiru koji je organiziran za "Noć šišmiša";

- 8) Tijekom 2011. godine 7 smo puta prisustvovali na odabranim predstavama ljetnog kina Gradec;
- 9) Ljetni atrij "Scena Amadeo" počastila nas je sa 2 prekrasna koncerta;
- 10) Prisustvovali smo komičnim predstavama na Histrionskoj ljetnoj sceni na Opatovini;
- 11) Nekoliko puta smo uživali u zajedničkom druženju na Strossmartru na Gornjem gradu;
- 12) Prisustvovali smo završnom natjecanju na Balkanskom prvenstvu u preponskom jahanju na Hipodromu;
- 13) Bili smo na Aeromitingu na aerodromu Lučko u organizaciju Aerokluba Zagreb;
- 14) U organizaciji Turističkog informativnog centra uz stručno vodstvo razgledavali smo i upoznavali naš Zagreb na način kako to čine i strani turisti. I na taj način saznali smo jako mnogo novoga o našem gradu što uopće nismo znali;
- 15) Naravno tu su i koncerti kao što je romantični koncert uz piće na Vidikovcu uz salonsku glazbu Straussa i ostalih poznatih majstora glazbe;
- 16) Prisustvovali smo promenadnom koncertu na Zrinjvcu u muzičkom paviljonu uz poziv na ples tango, valcer i polku;
- 17) Bili smo na solističkom koncertu za orgulje u crkvi Sv. Marka te na koncertu za orgulje u Zagrebačkoj katedrali;
- 18) Posjećujemo i knjižnicu Bogdan Ogrizović i sudjelujemo na tribinama koje ona organizira;
- 19) Posjetili smo i muzej "Marton" uz stručno vodstvo, prvi privatni muzej u Hrvatskoj;
- 20) Posjećen je i "Muzej prekinutih veza", prvi takav muzej u svijetu;
- 21) Tri puta smo posjetili Tehnički muzej;
- 22) Posjetili smo Etnografski muzej;
- 23) Posjetili smo i Otvorene dane instituta "Ruđer Bošković";
- 14) Svake godine posjećujemo Interliber;

U udruzi Sjaj bogate su i društvene aktivnosti:

- 1) Za vrijeme ljetne stanke sastajemo se na malom jezeru na Jarunu gdje se kupamo, kartamo na travi, igramo badminton i to traje puna dva mjeseca u sezoni;
- 2) Svake godine smo organizirali i vlastiti veseli maskenbal;
- 3) Uredno obilježavamo i Dan zaljubljenih;
- 4) Slavimo rođendane gotovo svih članova uz grickalice ili nešto konkretno, kao i sokove, kavu i ples;
- 5) Za ženske članice smo dijelili recepte i poticali na pečenje kolača kojima bi nas potom počastile, a to je potaknulo i muške članove da peku kolače pa je tako za Božićni domjenak Mario Perčin ispekao tortu;
- 6) Društvene aktivnosti među članovima su omiljene, a tu spada i obožavano kartanje Bele, rjeđe igranje šaha, Čovječe ne ljuti se, igra slaganja riječi Scrabble koje zapravo potiče razvoj koncentracije;
- 7) Potičemo i samostalno organizirane izlete članova subotom i nedjeljom u parku Medvednica, a vrlo je pohvalno i inicirajuće grupno druženje i međusobni poticaj na učestali posjet Multiplex kinima na dobro odabrane predstave;
- 8) Svake subote događa se i samostalno druženje grupe koja se međusobno preferira uz vlastiti odabrani sadržaj;

- 9) Redovito obilježavamo vjerske blagdane kao i završetak radna godine veselim Božićnim domjenkom čemu prisustvuju svi članovi, roditelji a mogu i članovi uže obitelji. U 2011. godini sve je bilo kao i prošle godine, simpatično, uz manji incident koji smo morali riješiti „ad hoc“;
- 10) Već smo 9 puta zajednički dočekali Novu godinu uz svečanu večeru, smijeh, pjesmu i ples do zore;
- 11) Potičemo na igranje sofisticirani kompjuterskih igrica koje razvijaju motoriku jer je česta zakočenost kao posljedica nuspojava uzimanja nekih lijekova, a i ta aktivnost potiče koncentraciju;
- 12) Održavamo i ples u vlastitom aranžmanu jednom tjedno;
- 13) Tu je i slikanje za svakoga prema vlastitoj preferenciji i vokaciji to želi može. Može isto tako raditi i razne druge umjetničke uratke budući da je osiguran potreban materijal, ali se tek u zadnje vrijeme pokazuje kod nekih članova izrazit interes za to što me osobno jako veseli. Svatko to može raditi kada i koliko želi za vrije dok traje udruga;
- 14) Postoji i mogućnost vezenja goblena, ali za to nema baš nekog interesa;
- 15) Tako smo imali i glumačku radionicu i radionicu nizanja perlica za nakit, ali se i to momentalno ne odvija. Možda ćemo jednog dana opet pokušati i sa time;
- 16) Često organiziramo Komunikaciju odnosno debatu o nekim životnim i filozofskim temama. Članovi sami predlažu teme pa teče vrlo interesantna rasprava;
- 17) Vodimo rasprave o ljudskoj duhovnosti kroz Biblijske radionice. Jer je vječita potreba čovjeka da pripada nekoj vjeroispovijesti uz raspravu koje može biti korist od toga u odnosu na duševne smetnje;
- 18) Organizirali smo radionicu nizanja nakita u suradnji sa udrugom "Fiju fiju". Materijal je bio moj osobni poklon članovima za sv. Nikolu;
- 19) Upravo organiziramo plesni tečaj za članove/ice u suradnji sa Plesnim centrom Zagreb;
- 20) Ponekad se nastojimo družiti i sa članovima drugih udruga.

Članovi udruge organizirali su i vlastitu knjižnicu od samoinicijativno doniranih knjiga koja nas potiče na čitanje.

Kako se današnji čovjek slabo kreće obogatili smo sadržaj događanje u udruzi i sportskim aktivnostima. Svaki četvrtak i češće odlazimo u Mali nogometni klub. S time da sat vremena se igra nogomet pa vlastitoj želji trčimo, igramo badminton, solo uigravanje tenisa a 1 sat igramo ping-pong na 2 stola. Kasnije odmaramo u kafiću uživamo u prirodi i družimo se.

Vrlo je važno cijelo-životno obrazovanje. Stoga smo:

- 1) Prošli tečaj za rukovanje računalom u Pučkom otvorenom učilištu u Zagrebu. Kako smo prošli osnovnu obuku dobili smo za to i verificiranu potvrdu. Edukacija naravno time nije završila i nastavlja se redovito svaki petak od 16-18 sati na vlastitim računalima u udruzi Sjaj;
- 2) Također, Pučko otvoreno učilište organiziralo nam je i vrlo zabavan i impresivan vizažistički tečaj;
- 3) U povodu Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a 2011. godine održali smo edukaciju o spolno-prenosivim bolestima koju je volonterskim doprinosom odradila Iva Jovović, dipl.

soc. radnica iz UN Tematske skupine za HIV/AIDS. Tu je zanimljivo spomenuti koliko su članovi bili otvoreni i zainteresirani pa su pljuštala pitanja i vodila se rasprava o seksualnosti. Dakle, nije istina što tvrdi struka da su osobe s duševnim smetnjama aseksualne zbog psihofarmakološke terapije. Mladi su i imamo pravo na to, zato trebaju biti educirani, a udruga Sjaj je s time zato odlučila prva krenuti i nadalje će se nastavljati takve edukacije.

Za sve aktivnosti koje organiziramo nastojimo da budu besplatne ili što povoljnije jer većina ima jako loš materijalni status.

Ostale aktivnosti:

1) Dala sam aktivnu podršku u organizaciji važnog okruglog stola u Europskom domu na temu poslovne sposobnosti uz promociju prijedloga Zakona o poslovnoj sposobnosti. Također sam i sudjelovala na okruglom stolu sa perspektive vlastitog iskustva sa lišenjem poslovne sposobnosti. Okruglom stolu su prisustvovali mnogi eminentni predavači uz publiku od zainteresiranih članova i članova njihovih obitelji, a događaj su popratili i medijski izvještaji;

2) Organizirala sam grupne ili individualne posjete članovima u bolnici, koje sam više puta i sama posjećivala;

3) Također, redovito posjećujem potpuno asocijalne članove u njihovim kućama te ih potičem na uključivanje u društvo, druženje i socijalizaciju;

4) Redovito komuniciram i educiram osobe s duševnim smetnjama o njihovim bolestima. Savjetujem da samostalno vode brigu o svojoj bolesti, odlaze na redovite kontrole, preglede samostalno odabranom liječniku psihijatru i najvažnije hrabro sudjelovanje u odabiru vlastite najbolje terapije. Savjetujemo obavezno uzimanje terapije u kontinuitetu;

5) Već 5. godinu zaredom suorganizirala sam javnu manifestaciju obilježavanja Svjetskog dana duševnog zdravlja kao što je to i u drugim zemljama naprednog svijeta pod nazivom "Mad Pride" ili u prijevodu "Ludi Pride", a pride je ponosna povorka. Naziv se koristi isključivo radi dekonstrukcije riječi "luđaci", destigmatizacije i protiv diskriminacije osoba s duševnim smetnjama. Mora se naglasiti da nas je 2011. godine došla podržati i zamjenica Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom. Svake godine, pa i 2011. manifestaciju su popratili mediji;

6) Učestvovala sam i posjećivala domove socijalne skrbi za odrasle psihički bolesne osobe, kao i nizu udomiteljskih obitelji koji primaju osoba s duševnim smetnjama na brigu i skrb. Sve to jednostavno radi toga da imamo uvid kako ti ljudi žive i da shvate da nisu zaboravljeni. Također, iz tih ustanova nam se obraćaju i sami štićenici i mole nas da ih posjetimo jer im godinama nitko nije dolazio;

7) Obavljala sam redovne kontakte telefonom i osobne razgovore sa zahtjevom potencijalnih članova za učlanjenje u udrugu. To je prilično kompleksni jer zahtjeva vrlo ozbiljan pristup i na neki način trijažu i uvid da li je osoba ima uvid u svoju bolest, da li se redovito podvrgava liječničkoj kontroli i da li redovito uzima propisanu terapiju i postiže adekvatnu remisiju;

8) Redovito sam imala sastanke i prema potrebi sa roditeljima ili članovima obitelji naših članova;

- 9) Prema ukazanim potrebama prisustvujem konferencijama, seminarima, okruglim stolovima, raznim forumima, raznim sastancima kao i svim aktivnostima vezanim uz život, liječenje, socijalizaciju, uključivanje u život u zajednici;
- 10) Svakodnevno odgovaram na telefonske pozive naših članova kad je potrebna podrška i savjet ili samo topla riječ i razumijevanje ili pak jednostavno poneka informacija. Također svakodnevno odgovaram na pozive u okviru INFO telefona a to su odgovori na upite članova obitelji ili samih oboljelih koji su za udrugu čuli preko medija interneta, liječnika, naših promotivnih materijala, Ludog Pridea ili drugih izvora;
- 11) Član sam kao koordinator Upravnog odbora te prisustvujem sastancima Upravnog odbora kad se za to ukaže potreba;
- 12) Nastojim što više educirati članove za samostalnu inicijativu povrata poslovne sposobnosti te ukazati na pogubnost tog instituta kad je pokrenut na inicijativu liječnika ili socijalnog radnika;
- 13) Pratim razvoj svih članova i redovito pohvaljujem članove na kojima su vidljiva poboljšanja u ponašanju i koji predano i kontinuirano sudjeluju u aktivnostima udruge;
- 14) Sudjelovala sam i u radu Koalicije za život u zajednici na sastancima s predstavnicima lokalne-regionalne samouprave te na sastancima Koalicije;
- 15) Telefonsko obavještanje i sakupljanje članova uz obavezno iscrpljujuće razgovore da prisustvuju određenim organiziranim aktivnostima;
- 16) Kupovanje opreme za udrugu, kompjutera, LCD televizora i ostaloga prema potrebi;
- 17) Provela sam čitav proces osmišljavanja i dogovora do postave caffè aparata uz tjedno servisiranje kako bi članovima ponuda napitaka bila pristupačnija i jeftinija (od 2-3 kn);
- 17) Održavam čistoću oba prostora u kojoj udruga djeluje.

Medijski nastupi:

- 1) Sudjelovala sam u emisiji HRT-1 "Dobro jutro Hrvatska" na temu parlamentarnih izbora i inicijative za priznavanje biračkog prava osobama potpuno lišenim poslovne sposobnosti u Hrvatskoj kojih je više od 15.000;
- 2) Sudjelovala sam u emisiji HRT-a "8. kat" s naslovom "Duša boli" koja prati duševne bolesti. Tu moram napomenuti da sam imala težak spor sa urednicom Marinom Medved zbog toga što ista nije poštivala ranije dogovoren sinopsis i potpuno je medikalizirala kontekst emisije, zbog čega se samo nastavila perpetuirati stigma, marginalizacija i diskriminacija osoba s duševnim smetnjama. To je nastalo zato što je urednica konzultirala psihijatrijsku struku o tome što ću ja i ostali govoriti o svojem životu i životu sa tom bolešću u društvu, a oni naravno o tome ništa ne znaju i godinama grade potpuno pogrešnu percepciju.

PREPREKE U RADU

U svakodnevnom radu susrećem se sa posebno delikatnim dolascima članova koji su u recidivu duševne bolesti i akutnim psihozama. Kao udruga nismo u mogućnosti odgovoriti na takve situacije na način da organiziramo bilo kakav oblik zdravstvene zaštite za te članove, s obzirom da sustav uopće ne korespondira njihovim potrebama i kada su oni izvan bolnice tada su prepušteni sami sebi.

Kao udruga, u radu s korisnicima i članovima nastojimo izričito izbjegavati medikalizacijski i paternalistički pristup, zbog čega smo i ponekad kritizirani, ali u našoj nadležnosti nije sustavno pružanje zdravstvene zaštite nego civilno djelovanje koje doprinosi uvažavanju osoba s duševnim smetnjama i njihovoj uključenosti u život zajednice. Zato često upozoravamo i na kršenja prava osoba s duševnim smetnjama koje ne mogu ostvariti odgovarajuću zdravstvenu zaštitu i upozoravamo mjerodavne službe i političke dionike.

Članovi udruge često izražavaju želje za različitim aktivnostima, međutim, praksa je pokazala da su generalno nekonzistentni u sudjelovanju u aktivnostima koje su organizirane, s vremenom u potpunosti izgube interes, što je posebno otežavajuće i za odnose koje udruga ima s drugim partnerima u provedbi tih aktivnosti. Kod realizacije različitih aktivnosti, odaziv zna biti slab ili gotovo nikakav, a oni koji su obećali da će sudjelovati u aktivnostima pa se na kraju nisu pojavili čak se niti ne ispričaju. U tom dijelu, vidljivo je da nedostaje poštovanja članova prema organizatorima aktivnosti i da se zapravo dosta toga očekuje "na gotovo".

Praksa je pokazala da članovi udruge pretežito poštuju samo autoritete u vidu liječnika psihijatra, psihologa, medicinskog tehničara ili socijalnog radnika, a kada je riječ o koordinatorima i suradnicima udruge tu je poštovanje znatno slabije jer očito je da zbog našeg pristupa ne postoji strah od negativnih posljedica, što nije razlog da se obezvrijede mukotrpno organizirane aktivnosti koje često uključuju i vanjske suradnike, druge udruge, muzeje, kazališta i institucije. Zbog toga se udruga, na žalost, više puta osramotila i na taj način su joj za neke suradnje nadalje zatvorena vrata.

Na žalost, niti minimum suradnje ne pokazuju neki roditelji, a pojedinci čak oštro kritiziraju i zahtjevaju kao da smo mi krivi što su njihova djeca teže bolesna i sve se mora prilagođavati samo toj djeci, pa čak i izbor kazalište predstave i izbor stolca kao i odabir člana udruge koji može sjediti pored njihovog djeteta. Zabrinjava i začuđuje odsudstvo roditeljske suradnje, kao da bi bili zadovoljni da im se djeca i članovi obitelji skiču okolo, borave kod kuće bez adekvatnog društva i sadržaja, ili ih uopće ništa ne zanima, ili su im očekivanja veća od nabrajanja što se ovdje za njihovu djecu čini bez ikakvog angažmana i ulaganja. Nagledamo se i potpuno nezbrinute bolesne djece, prepuštene nikome, koja ovdje nalaze utočište. To nas zabrinjava i to je tužno jer takvih napuštenih i zapuštenih nema sa ni jednom bolesti osim sa duševnom. Ponekima se u neznanju čini da su puno bolje radne terapije pri bolnicama, gdje su izolirani i segregirani od društva i zajednice. Zapravo, svatko može za radnu terapiju uzeti uputnicu i operetiti HZZO.

ZAKLJUČAK

Kao zaključak moram reći da smo samim preuzimanjem udruge napustili medikalizacijski pristup koji nam je željela nametnuti psihijatrijska struka, pozivajući me na svoje skupove pa mi u niz navrata oduzimajući riječ. Kad sam željela reći da smo mi civilno društvo; moramo biti i jesmo njihov korektiv, kritika i pohvala, to nisu u početku htjeli ni čuti. Imali su mnogi i imaju ideje kako djelujući profesionalno i kroz polugu civilnog društva postići razvoj svoje karijere i naravno materijalni probitak, ne shvaćajući

da će se morati opredijeliti jednog dana „ili za gitaru ili za bubnjeve“. Razvoj demokracije su upravo civilna društva i nezavisni mediji, a ljudi u svojoj profesiji u koju će morati ponešto i sami uložiti, trebaju biti sve bolji i bolji, a ne tako bezočno trošiti društvene resurse bez ikakvih rezultata. Naprotiv, psihijatrijska struka nas je oštro kritizirala kada smo hrabro radili svoje prve nastupe u javnosti, da bi se potom kao za to zaslužni uklopili na naš rad radi vlastite promocije.

Mi kao udruga imamo definitivno ispravan psitup za osobe s duševnim smetnjama i njihov život u zajednici. Pomažemo da ih okolina prihvati i učimo ih socijalnim vještinama za život u zajednici. Uz sve navedene prepreke postali smo kao udruga značajni čimbenik na civilnoj sceni upravo zato što smo napustili medikalizacijski i paternalistički pristup i radili dugo, uporno i strpljivo postigli smo i već vidljive rezultate. Odlučili smo se za socijalni društveni pristup, senzibilizirajući javnost za taj problem. Hvatamo se oštro i radikalno u koštac sa stigmom, diskriminacijom i marginalizacijom tih ljudi. Osnažujemo ih, učimo i potičemo da se mogu samostalno uključivati u život u društvu i sami se boriti za svoja prava.

Osobno smatram da je udruga jako napredovala od gotovo neformalnog oblika do prepoznatljivog aktera u društvu kako u Hrvatskoj tako i u Europi, postajući članica međunarodnih organizacija. Smatram da treba raditi na generalnoj prevenciji duševnih bolesti kao i edukaciji preko svih raspoloživih modela, te snažno zastupati poticati osnaživanje izvaninstitucionalnog oblika života i rada osoba s duševnim smetnjama, kao i oblike života u okvir stambenih zajednica i dnevnih centara, a posebno izgraditi sustav direktne pomoći i potpore kod samostalnog stanovanja i osobito to poticati i podržavati kao lokalna zajednica i društvo u cjelini. To nam uostalom i nalaže potpisana i ratificirana konvencija UN-a koja govori o neotuđivosti poštivanja ljudskih prava svih osoba sa invaliditetom, pa tako i osoba s duševnim smetnjama. To smo imali prilike vidjeti kao primjer dobre prakse svuda u razvijenim zemljama svijeta, a mi smo prihvatili tu obvezu da to provedemo u našu praksu. To u skladu s mogućnostima trebamo svi zajedno težiti da bude što prije, jer tim ljudima je svaki dan bitan kako bi mogli participirati u životu jednako kao i svi ostali ljudi.